

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 20 april 1945 kl. 10 fm.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m.
(2:a avd.)

I en till riksdagen den 2 mars 1945 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 202, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:0—5:0.

Beträffande utredningen i dessa ärenden får utskottet hänvisa till propositionen.

1) och 2) I vad avser Kungl. Maj:ts framställningar under punkterna 1:0 och 2:0 kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

3) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag under punkt 3:0 hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva att ett område om cirka 22 hektar utgörande inägoskiftet av kronoegendomen $^{782}/_{1000}$ mantal Torp Södergården 2⁴ i Lerums socken, Älvsborgs län, må, sedan området avstyckats, försäljas till Lerums kommun för en köpeskillning av 152 000 kronor samt under villkor i övrigt

att försäljningen sker med förbehåll om återköpsrätt för kronan för all framtid, därest området skulle komma att användas för annat ändamål än öppen villabebyggelse eller för kommunens eget behov; skolande dock återköpsrätten upphöra i den mån området exploateras för sådana ändamål,

att området försäljes med tillträde den 14 mars 1947 eller den tidigare dag, varom överenskommelse kan träffas med egendomens arrendator,

att området försäljes i befintligt skick,

att köpeskillningen erlägges kontant vid tillträdet,

att försäljningen icke omfattar andra å området befintliga byggnader och anläggningar än sådana, som tillhöra kronoegendomen,

att från försäljningen undantages ett till telegrafstyrelsens förvaltning överflyttat område om 0,1486 hektar, Torp Södergården 2⁷⁵,

att kommunen inträder i de rättigheter och skyldigheter, som kronan enligt gällande arrendekontrakt har i förhållande till arrendatorn, innebärande bland annat, att kommunen skall gottgöra arrendatorn på grund av arrendekontraktet tillkommande ersättning för trädesbruk, höstplöjning, gräs-, frö- och höstsädesådd eller för utsäde samt att kommunen äger uppbära det ersättningsbelopp för brister i byggnader, hägnad m. m., som arrendatorn enligt syn kan bli skyldig utgiva; skolande domänstyrelsen äga uppbära de arrendeavgifter och övriga inkomster från egendomen, som belöpa på tiden intill tillträdesdagen,

att kommunen ensam vidkännes kostnaderna för avstyckning av och lagfart å området jämte övriga med köpet för- enade utgifter,

att kommunen erlägger samtliga på området för tiden efter tillträdesdagen belöpande utskylder och onera,

att ägare av fastigheter i Aspenäs villastad och Åtorps villasamhälle förbehållas rätt att hava dels en gångbro över Såveån kvarliggande med brofäste å saluområdet dels en avslutningsväg framdragen till bron från Åtorp med rätt för ägaren av området eller hans rättsinnehavare att utan ersättning nyttja bron och vägen,

att områdets nordöstra lövskogsbevuxna del med en areal om cirka 0,90 hektar icke exploateras genom bebyggelse utan avsättes såsom naturpark,

att kommunen såsom ägare av området medgiver vattenfallsstyrelsen såsom ägare av strömfallsfastigheten stadsägan nr 630 + 645 + 646 + 647 + 691 + 695 + 696 + 697 + 698 + 699 + 1171 + 1172 i Trollhättan rätt att dels kostnadsfritt för all framtid bibehålla en över egendomen framdragen elektrisk ledning, dels borttaga för ledningen hinderliga och för dess säkerhet farliga träd och buskar, vilka skola tillhöra markägaren och tillvaratagas av denne, dels för vattenfallsstyrelsens personal erhålla obehindrat tillträde till det försål- da området för ledningens tillsyn, underhåll och reparation; skolande vattenfallsstyrelsen ersätta den skada som orsakas av trädens eller buskarnas borttagande eller genom vållande av styrelsens personal,

att till säkerhet för nämnda rättigheter in-teckning må meddelas i det försålda området,

att, innan sådan in-teckning meddelats, ägaren av det försålda området skall vara skyldig att vid över-låtelse av det samma eller del därav göra förbehåll om ifrå-gavarande rättig-heters bestånd och förbinda ny ägare att vid över-låtelse göra enahanda förbehåll, samt

att innehavare av annan över området med vederbörligt tillstånd framdragen elektrisk ledning samt vatten- och av-loppsledning förbehålles rätt att bibehålla och nyttja den samma utan rätt för köpare till annan ersättning än gottgö-relse av ledningens innehavare för skada till följd av föränd-ring, reparation eller tillsyn av ledningen.

4) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning under punkt 4:o kommer ut-skottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet här-igenom velat för riksdagen

anmäla.

5) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag under punkt 5:o hemställer ut-skottet,

att riksdagen må medgiva att ett utbyte av fastigheter mel-lan kronan samt Mo och Domsjö Aktiebolag må äga rum på de villkor, som finnas angivna i ett vid propositionen fogat, mellan kronan och bolaget upprättat, den 18 och 19 decem-ber 1944 dagtecknat bytesavtal.¹

Stockholm den 19 april 1945.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se utlåtande nr 24.

---

¹ Detta bytesavtal finnes såsom bilaga fogat till förevarande utlåtande.

Bilaga.

Bytesavtal.

Under förutsättning av dels Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande, dels ock vederbörligt tillstånd för Mo och Domsjö Aktiebolag att förvärva här nedan under § 7 angivna fastigheter har mellan Kungl. Domänstyrelsen å kronans vägnar, här nedan kallad kronan, och Mo och Domsjö Aktiebolag, här nedan kallat bolaget, denna dag följande bytesavtal träffats.

§ 1.

Bolaget överlåter till kronan följande fastigheter:

- $\frac{1}{4}$ mantal Sörbyn 1¹,
- $\frac{1}{32}$ » Håknäs 1¹,
- $\frac{1}{32}$ » Håknäs 2²,
- $\frac{1}{24}$ » Håknäs 3¹,
- $\frac{7}{96}$ » Håknäs 5³ och
- $\frac{13}{102}$ » Håknäs 6¹ i Hörnefors socken, Västerbottens län.

I överlåtelsen ingå icke följande å bifogade karta (bil. A) med röd bottenfärg markerade områden, vilka skola avstyckas från de överlåtna fastigheterna, nämligen:

a. En vid det den 27 juni 1902 fastställda laga skiftet å Sörbyns skifteslag under litt. Ö utlagd ägolott (litt. Ö), vilken genom köpehandling den 3 och 11 november 1944 försålts till Arvid och Gustaf Hägglund i Håknäs,

b. Ett område om 5,6110 hektar (litt. A), avsett att överlåtas för sammanläggning med lägenheten Södernäs 1¹,

c. Ett område om c:a 0,5 hektar (I), avsett att överlåtas till B. Jonsson, vilken äger därå belägna boningshus och uthus,

d. Ett område om c:a 13,50 hektar (II) beläget norr och väster om bolaget tillhöriga lägenheten Sörbyn 1², vilket område skall sammanläggas med sistnämnda lägenhet.

Med det av bolaget under punkt d. undantagna området skall följa dels andel i havsvikarnas vattenområden, grund, uppgrundningar och fiske, vilken andel bestämmes sålunda, att densamma tillsammans med Sörbyn 1² eventuellt tillkommande andel i nämnda vatten med mera skall utgöra 50 % av de överlåtna fastigheternas andel, dels ock rätt att använda de samfällida vägarna inom skifteslaget. Med de under punkterna a., b. och c. undantagna områdena skall däremot icke följa någon som helst rätt till andel i samfälligheter eller särskilda rättigheter och förmåner, som tillkomma de överlåtna fastigheterna.

§ 2.

Till förmån för de överlåtna fastigheterna lägges å Sörbyn 1² samt å det av bolaget under § 1 d. undantagna området följande servitut, vilka må in-tecknas:

a. Rätt till bomfästen och upplagsplatser för bommar å stranden samt rätt att beträda stranden för flottningsändamål, ävensom rätt att använda det därutån för belägna vattenområdet för flottläggning och förvaring av virke, dock med skyldighet för servitutsutövaren att tillse, att minsta möjliga olägenhet beredes områdets ägare eller innehare. Vid flottläggning av virke skall iakt-

tagas, att bom icke får sträckas på sådant sätt, att trafiken till det å kartan angivna kajområdet å Sörbyn 1² hindras.

b. Rätt att å Sörbyn 1² å ovan under punkt a. angivet kajområde, från vars underhåll bolaget dock fritager sig, upplägga intill 2 000 lm³ ved å sådan plats, att lämpliga utlastningsanordningar kunna vidtagas.

c. Rätt till erforderliga vägar för utforsling av skogsprodukter samt för tillträde till strand och upplagsplats.

Därest kronan framdeles kommer att förvärva ytterligare fastigheter, så belägna att den naturliga drivningsvägen för virke från dessa går över de överlättna fastigheterna, skola ifrågavarande servitut med inteckningsrätt gälla även till förmån för sådana fastigheter.

§ 3.

Till förmån dels för lägenheten Sörbyn 1² och det av bolaget under § 1 d. undantagna området, dels Mo och Domsjö Aktiebolag, Mo och Domsjö Treetex Aktiebolag, Gideå och Husums Aktiebolag och Aktiebolaget Moälvens Träsliperi tillhöriga fastigheterna Domsjö 3², Hörnett 28¹ och Treetex 1¹, alla i Själevads socken, stadsågan 45 B i Örnsköldsviks stad, Husum 1², Erik Lars-torpet 1¹, Gideåbacka 1³³, Dombäck 1¹⁵⁷ och 1¹⁵⁸, alla i Grundsunda socken, Norrgidsjö 2¹⁷ och Hötjärn 1² i Gideå socken samt Hörneå 8² och Norrbyn 4¹ i Hörnefors socken, lägges å de överlättna fastigheterna följande servitut, vilka må intecknas:

a. Rätt till bomfästen och upplagsplatser för bommar å de överlättna fastigheternas strand samt rätt att beträda stranden för flottningsändamål ävensom rätt att använda vattenområdet för flottläggning och förvaring av virke, dock med skyldighet för servitutsutövaren att tillse, att minsta möjliga olägenhet beredes fastigheternas ägare eller innehavare.

b. Rätt att bibehålla befintligt elektriskt ledningsnät med tillhörande anläggningar.

§ 4.

De rättigheter till skogsfång och mulbete å de överlättna fastigheterna, som enligt äldre avtal och hävdvunnen rätt kunna tillkomma ägare av övriga fastigheter inom skifteslaget, skola genom kronans försorg utbrytas, varvid kronan för det vederlag i mark, som kronan därvid får avstå, skall av bolaget erhålla ersättning i mark av motsvarande ägoslag och som kan av kronan godtagas. Vederlag, som utgår i pengar, ävensom kostnaderna för rättigheternas utbrytning skola betalas av bolaget.

Kronan förbinder sig att vid dessa servitutsutbrytningar på allt sätt tillvarataga bolagets intressen.

§ 5.

Bolaget åtager sig att i samma utsträckning som hittills bereda bostad och andra förmåner åt å fastigheterna boende gratialister.

§ 6.

Fastigheterna överlåtas av bolaget fria från gravationer och åligger det bolaget att, senast sex månader efter det samtliga enligt § 1 undantagna områden blivit utbrutna, med gravationsbevis styrka fastigheternas frihet från inteckningar.

§ 7.

Kronan överlåter till bolaget följande å bilagda¹ tre utdrag från avvitringskartorna (Bil. B, C och D) med grön kantfärg och skär tvärstreckning utmärkta områden, nämligen:

¹ Här ej intagna.

Inom Bjurholms socken:

av Storbrännan 1¹ under kronoparken Storbrännan ett område om cirka 228,30 hektar (bil. B),
Antmyrliden 1¹ under kronoparken Antmyrliden (bil. C),

Inom Vännäs socken:

av Baggböle 1¹ under kronoparken Antmyrliden ett område om cirka 81,85 hektar (bil. D), samt
av Baggböle 1¹ under kronoparken Josjöliden ett område om cirka 136,35 hektar (bil. D).

Å bil. B och D angivna områden skola genom avstyckning frånskiljas i kronans ägo kvarvarande stamfastigheter.

§ 8.

Kronan förbehålles rätt att för utdrivning av skogsprodukter från närliggande kronoparker vintertid taga väg över de överlåtna områdena.

§ 9.

Bolaget respekterar ett till den 1 juli 1947 gällande avtal, varigenom jakt-rätten å kronoparken Josjöliden upplåtits till komminister J. Rosén, Kalv-träsk.

§ 10.

Områdena överlåtas av kronan fria från gravationer.

§ 11.

Å områdena möjligen kvarstående stämplade träd ingå i överlåtelsen, var-
emot i skogen kvarliggande upphuggen ved får av kronan bortforslas senast
den 1 juni 1945.

§ 12.

Som mellangift för det högre uppskattningsvärde, som bolagets bytes-
område anses representera i förhållande till kronans bytesområde, erlägger
kronan vid tillträdet kontant till bolaget ett belopp av Tjugofemtusen (25 000)
kronor.

§ 13.

I bytet ingå inga andra än kronan och bolaget tillhöriga å bytesområdena
befintliga byggnader och anläggningar.

§ 14.

Kronan och bolaget förbinda sig att intill tillträdesdagen icke avverka skog
å de områden, som ingå i bytet.

§ 15.

På tiden från och med tillträdesdagen belöpande arrenden eller andra av-
gälder för de till respektive bytesområden hörande fastigheterna, skola, evad
de utgå kontant eller in natura, tillfalla den tillträdande.

§ 16.

Kronan och bolaget skola å ömse sidor svara för alla å respektive bytes-
områden intill tillträdesdagen belöpande utskylder och besvär. Från och med
tillträdesdagen belöpande utskylder skola gäldas för kronans bytesområde av
bolaget och för bolagets bytesområde av kronan.

§ 17.

Kostnaderna för avstyckning skola bestridas av kronan och bolaget var för sig för de fastigheter, de lämna i bytet. Lagfartskostnader för vad kronan och bolaget förvärvat betalas av var och en för sig.

§ 18.

Fastigheterna tillträdas den 14 mars 1945 och avlämnas då i befintligt skick.

Av detta bytesavtal äro två likalydande exemplar upprättade och undertecknade, varav kronan och bolaget tagit var sitt.

Stockholm den 18 december 1944.

Kungl. Domänstyrelsen

EINAR HEDULFF.

Nils Smith.

Stockholm den 19 december 1944.

Mo och Domsjö Aktiebolag.

CARL KEMPE.

Bevittnas:

Nils Anrep.

Karl Erik Holm.
